

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 5Cdo/111/2016
Identifikačné číslo spisu: 5111239313
Dátum vydania rozhodnutia: 27.03.2018
Meno a priezvisko: JUDr. Helena Haukvitzová
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2018:5111239313.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Heleny Haukvitzovej a členov senátu JUDr. Soni Mesiarkinovej a JUDr. Danice Kočičkovej, v spore žalobkyne N. Y. L., bývajúcej v Z., zastúpenej advokátskou kanceláriou JUDr. Magda Poliačiková, advokátka, s.r.o., so sídlom v Žiline, Národná 17, proti žalovanej Franke Slovakia s.r.o., so sídlom v Žiline, M. R. Štefánika 71, IČO: 36 389 501, zastúpenej advokátskou kanceláriou Vojčík & Partners, s.r.o., so sídlom v Košiciach, Rázusova 28, o určenie neplatnosti skončenia pracovného pomeru, vedenom na Okresnom súde Žilina pod sp.zn. 13Cpr/2/2011, o dovolaní žalovanej proti rozsudku Krajského súdu v Žiline z 25. februára 2016 sp.zn. 10CoPr/5/2015 v spojení s opravným uznesením Krajského súdu v Žiline z 21. apríla 2016 sp.zn. 10CoPr/5/2015, takto

rozhodol:

Dovolanie z a m i e t a.

Žalobkyňa má nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Žilina (ďalej len „súd prvej inštancie“) rozsudkom (v poradí druhým) z 19. marca 2015, č.k. 13Cpr/2/2011-264 žalobu zamietol a rozhodnutie o trovách konania si vyhradil na samostatné uznesenie v lehote 30 dní od právoplatnosti rozhodnutia vo veci samej. Po doplnení dokazovania a v intenciách zrušujúceho uznesenia Krajského súdu v Žiline zo 14. novembra 2013 sp.zn. 10CoPr/1/2013 opätovne dospel k záveru, že výpoveď z pracovného pomeru zo dňa 26. augusta 2011 daná žalovanou žalobkyňi z dôvodu nadbytočnosti spĺňala všetky formálne zákonné náležitosti v zmysle ustanovenia § 61 ods. 2, § 63 ods. 2 písm. b/ a § 74, § 77 zákona č. 311/2001 Z.z. Zákonníka práce (ďalej len „Zákonník práce“) a súčasne konanie žalovanej pri skončení pracovného pomeru nebolo v rozpore s dobrými mravmi, ani neboli zistené nekalé pohnútky, či snaha žalovanej účelovo skončiť pracovný pomer so žalobkyňou. Pracovný pomer so žalobkyňou bol ukončený na základe organizačnej zmeny rozhodnutím žalovanej č. 4/2011 o novej organizačnej štruktúre z 19. augusta 2011, pričom k ukončeniu pracovného pomeru žalobkyne došlo dňa 31. októbra 2011, t.j. po účinnosti prijatej organizačnej zmeny. Vykonanú organizačnú zmenu súd vyhodnotil ako jasnú, zrozumiteľnú a vyžadujúcu potrebu zásahu do

štruktúry pracovných miest žalovanej. Postup žalovanej pri prijímaní organizačnej zmeny, ako aj pri vytváraní a obsadzovaní novovytvoreného pracovného miesta - O. s účinnosťou od 22. augusta 2011 považoval za štandardný a obvyklý s tým, že žalovaná uzatvorila pracovnú zmluvu s O. W. dňa 12. augusta 2011, avšak s dňom nástupu do práce až 22. augusta 2011, teda až potom, ako vstúpila do účinnosti vykonaná organizačná zmena. Navyše žalobkyňa nespĺňala kvalifikačné predpoklady pre vykonávanie funkcie O., ani iné pracovné pozície obsadzované u žalovanej v priebehu mesiaca august 2011; žalovaná tak preukázala, že v čase výpovede nemala iné vhodné voľné pracovné miesto pre žalobkyňu a neporušila tak zákonom požadovanú ponukovú povinnosť. Aj keď súčasťou pracovnej náplne O. W. boli aj pracovné činnosti vykonávané žalobkyňou, s poukazom na ustálenú judikatúru súd konštatoval, že nie je vylúčené, aby zamestnávateľ pri nedostatku zamestnancov určitej profesie alebo kvalifikácie uzavieral pri organizačných zmenách nové pracovné pomery a tým zvyšoval počet zamestnancov, a súčasne aby mal nadbytok zamestnancov iných povolání alebo na inom úseku pracovnej činnosti. K námietkam žalobkyne, že jej výpoveď nebola prerokovaná s odborovým orgánom, uviedol, že opak bol preukázaný svedeckou výpoveďou predsedníčky odborovej organizácie, ktorá potvrdila, že nová organizačná štruktúra, ako aj výpoveď žalobkyne boli s odborovou organizáciou riadne vopred prerokované, o čom svedčí zápisnica zo dňa 19. augusta 2011. O trovách konania rozhodol podľa § 151 ods. 3 O.s.p.

2. Na odvolanie žalobkyne Krajský súd v Žiline (ďalej len „odvolací súd“) rozsudkom z 25. februára 2016 sp.zn. 10CoPr/5/2015 v spojení s opravným uznesením z 21. apríla 2016 sp.zn. 10CoPr/5/2015 napadnuté rozhodnutie súdu prvej inštancie zmenil (§ 220 O.s.p.) tak, že určil výpoveď z pracovného pomeru danú žalobkyňu žalovanou dňa 26. augusta 2011 za neplatnú. Odvolací súd na rozdiel od súdu prvej inštancie dospel k záveru, že výpoveď nespĺňala formálne zákonné náležitosti v zmysle ustanovenia § 61 ods. 2 veta druhá Zákonníka práce, pretože dôvod výpovede v nej uvedený bol nepravdivý, t.j. nezodpovedal skutočnosti, a preto bolo nevyhnutné kvalifikovať výpoveď ako neplatnú. Podľa obsahu výpovede bola dôvodom skončenia pracovného pomeru žalobkyne nadbytočnosť vzhľadom na organizačné zmeny u zamestnávateľa, u ktorého došlo k zníženiu stavu zamestnancov. Z vykonaného dokazovania ale vyplynulo, že v dôsledku organizačnej zmeny č. 4/2011 u žalovanej nedošlo k zníženiu stavu zamestnancov; osobitne vo vzťahu k pracovnému miestu žalobkyne, pretože touto zmenou boli síce zrušené dve pôvodné pracovné miesta, ale zároveň boli vytvorené dve nové pracovné miesta, t.j. počet zamestnancov ostal nezmenený. Taktiež bolo v konaní pred súdom prvej inštancie výpoveďou žalovanej, resp. jej zástupcu, potvrdené, že súčasťou zamýšľaného prijatia O. W. do pracovného pomeru na novovytvorenú pozíciu O., nebolo zníženie stavu zamestnancov, ani zrušenie miesta žalobkyne. Ostatné odvolacie námietky vzhľadom k zistenému dôvodu neplatnosti výpovede, považoval odvolací súd za nadbytočné, a preto sa nimi nezaoberal.

3. Uvedené rozhodnutie odvolacieho súdu napadla dovolaním žalovaná (ďalej aj „dovolatelka“). Prípustnosť dovolania vyvodzovala z ustanovenia § 238 ods. 1 O.s.p., ako dovolací dôvod výslovne uviedla ustanovenie § 241 ods. 2 písm. b/ a c/ O.s.p. (konanie je postihnuté inou vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci; rozhodnutie odvolacieho súdu spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci). Nesprávne právne posúdenie veci odvolacím súdom spočívalo podľa nej v nesprávnom výklade ustanovenia § 63 ods. 1 písm. b/ Zákonníka práce, nakoľko výpovedné dôvody v zmysle tohto ustanovenia je potrebné chápať ako celok, ktorý má jednotnú podmienku a tou je nadbytočnosť zamestnanca a jeden cieľ, ktorým je zabezpečenie efektívnosti práce. Vnútorne členenie ustanovenia § 63 ods. 1 písm. b/ Zákonníka práce na ďalšie dielčie výpovedné dôvody nemá logiku a nie je v súlade so zmyslom tohto ustanovenia. S poukazom na rozhodnutie najvyššieho súdu sp.zn. 4 MCdo 5/2010 uviedla, že z dôvodu organizačných zmien zamestnávateľ môže dať zamestnancovi výpoveď podľa § 63 ods. 1 písm. b/ Zákonník práce pri splnení predpokladu, že sa stal pracovník v dôsledku tejto organizačnej zmeny nadbytočným. Významným teda je len to, či sa pracovník stal v dôsledku organizačnej zmeny zamestnávateľa nadbytočným a je tu príčinná súvislosť medzi organizačnou zmenou a nadbytočnosťou zamestnanca, ktorá skutočnosť bola v prejednávanej veci naplnená. Dôvod výpovede daný žalobkyňu nie je možné považovať za neexistujúci, resp. nepravdivý, nakoľko vo vzťahu k žalobkyňu v skutočnosti došlo k zrušeniu jej pracovnej pozície a zníženiu stavu zamestnancov. Žalovaná nemala dôvod uvádzať vo výpovedi, že vzhľadom k celkovej situácii vo firme došlo zároveň k

vytvoreniu dvoch nových pracovných miest a celkový počet zamestnancov zostal nezmenený. Ustálená judikatúra R 57/1968 zároveň potvrdzuje, že tá istá organizačná zmena si môže vyžadovať tak prepúšťanie zamestnancov z dôvodu nadbytočnosti, ako aj prijímanie nových, ktorí spĺňajú požiadavky zamestnávateľa na potrebnú kvalifikáciu. Dôvod výpovede bol uvedený jasne, zrozumiteľne a pravdivo, o čom svedčí aj fakt, že žalobkyňa dôvod výpovede nerozporovala. Výklad zaujatý odvolacím súdom označila za formalistický, poukázala pritom na rozhodnutie najvyššieho súdu sp.zn. 2Cdo 145/2000. Následne sa vyjadrila aj k ostatným odvolacím námietkam vzneseným žalobkyňou v odvolacom konaní. Za inú vadu konania, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, označila žalovaná skutočnosť, že odvolací súd sa nezaoberal okolnosťami doteraz rozporovanými stranami a namietanými aj v odvolaní žalobkyňou napr. prerokovaním skončenia pracovného pomeru s odborovou organizáciou, odlišnosťami pracovnej náplne žalobkyne s p. W. alebo splnením ponukovej povinnosti zamestnávateľa. Odvolací súd zároveň konal v rozpore so zásadou hospodárnosti, keď nevezal na zreteľ rozsiahle dokazovanie vykonané v intenciách jeho zrušujúceho rozhodnutia súdom prvej inštancie a na základe totožných dôkazov dospel k odlišnému právnemu záveru, čím nerešpektoval svoj vlastný právny názor vyjadrený v predchádzajúcom rozhodnutí. Žiadala preto, aby dovolací súd zmenil napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu a určil, že výpoveď daná žalobkyňou žalovanou dňa 26. augusta 2011 je platná, alternatívne, aby napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Zároveň žiadala o odklad vykonateľnosti napadnutého rozhodnutia.

4. Žalobkyňa považovala dovolanie žalovanej za nedôvodné a žiadala ho zamietnuť; rozhodnutie odvolacieho súdu je podľa jej názoru správne, keď aj samotná dovolateľka v dovolaní uvádza, že celkový počet zamestnancov firmy ostal nezmenený. Postup žalovanej pri rušení svojej pracovnej pozície považovala za účelový a v rozpore s dobrými mravmi. Poukázala na to, že rozhodnutie o organizačnej zmene nesmie byť účelové, ale musí sledovať zefektívnenie práce a zníženie počtu zamestnancov má byť objektívne vyvolané zmenou organizácie práce. Keďže z vykonaného dokazovania vyplynulo, že pracovnú náplň žalobkyne teraz vykonáva p. W., je zrejmé, že organizačná zmena bola vykonaná len účelovo s cieľom sa jej zbaviť. Stotožnila sa so záverom odvolacieho súdu, že dôvod výpovede nebol skutkovo vymedzený, a preto je výpoveď neplatná. Následne sa zaoberala otázkou nesplnenia ponukovej povinnosti žalovanou, neprerokovania výpovede s odborovou organizáciou a neexistenciou dôvodu výpovede spočívajúcom v jej nadbytočnosti. S odkladom vykonateľnosti napadnutého rozhodnutia dovolacím súdom nesúhlasila.

5. Dovolanie bolo podané 12. apríla 2016. Podaním dovolania nastali právne účinky, ktoré právny poriadok spája s podaním dovolania.

6. Podľa prechodného ustanovenia § 470 ods. 1 Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“), ktorý nadobudol účinnosť 1. júla 2016, ak nie je ustanovené inak, platí tento zákon aj na konania začatí pred dňom nadobudnutia jeho účinnosti. Podľa § 470 ods. 2 veta prvá CSP (ale) právne účinky úkonov, ktoré v konaní nastali pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona, zostávajú zachované.

7. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana, zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že dovolanie treba zamietnuť.

8. Dovolanie je procesný úkon strany adresovaný súdu. Dovolateľ ním prejavuje vôľu vyvolať účinok spočívajúci v prelomení právoplatnosti napadnutého rozhodnutia, uskutočnení dovolacieho prieskumu a vydaní (pre dovolateľa) priaznivého rozhodnutia.

9. Dovolanie podané do 30. júna 2016, v prípade ktorého podľa vtedy účinnej právnej úpravy nebol daný dôvod ani pre zastavenie konania [napríklad vzhľadom na späťvzatie návrhu (§ 243b ods. 5 veta druhá O.s.p.) alebo nesplnenie osobitnej podmienky dovolacieho konania (§ 241 ods. 1 veta druhá O.s.p.) alebo pre nedostatok funkčnej príslušnosti dovolacieho súdu (§ 243c O.s.p. v spojení s § 104 ods. 1 O.s.p.)] ani pre odmietnutie dovolania [z niektorého dôvodu vyplývajúceho z ustanovenia § 243c O.s.p.

v spojení s § 218 ods. 1 písm. a/ až d/ O.s.p. (napríklad preto, lebo dovolanie bolo podané oneskorene alebo neoprávnenou osobou alebo proti rozhodnutiu, proti ktorému nebol tento opravný prostriedok prípustný)] vyvolalo procesný účinok umožňujúci a zároveň prikazujúci dovolaciemu súdu uskutočniť meritórny dovolací prieskum.

10. Tie dovolania podané do 30. júna 2016, v prípade ktorých bol podľa vtedy účinnej právnej úpravy daný dôvod na zastavenie dovolacieho konania alebo odmietnutie dovolania, tento procesný účinok nemali (porovnaj tiež I. ÚS 4/2011 a II. ÚS 172/03).

11. Zohľadňujúc vzájomnú koreláciu ustanovení § 470 ods. 1 CSP a § 470 ods. 2 CSP dovolací súd konštatuje, že nová právna úprava vychádza síce z princípu okamžitej aplikability procesnoprávných noriem (viď § 470 ods. 1 CSP), rešpektuje ale procesný účinok tých dovolaní uvedených v bode 9, 10, ktorý zostal zachovaný aj po 30. júni 2016 (viď § 470 ods. 2 CSP). V dôsledku toho platí, že ustanovenia novej, od 1. júla 2016 účinnej, právnej úpravy o dovolaní a dovolacom konaní sa v prípade týchto dovolaní nemôže uplatniť v plnom rozsahu hneď od uvedeného dňa, v celej šírke a so všetkými dôsledkami. Úplná aplikabilita týchto ustanovení novej právnej úpravy sa uplatní až pri dovolaniach podaných od uvedeného dňa. Opačný záver by bol porušením právnej istoty a legitímnych očakávaní strán, lebo ten, kto konal na základe dôvery v platný a účinný zákon, nemôže byť vo svojej dôvere k nemu sklamaný (viď rozhodnutie ústavného súdu sp.zn. PL. ÚS 36/1995).

12. Podľa právneho stavu účinného do 30. júna 2016 bolo dovolaním možné napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu iba vtedy, pokiaľ to zákon pripúšťal (viď § 236 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku, platného a účinného do 30. júna 2016, ďalej len O.s.p.). Dovolanie bolo prípustné proti každému rozhodnutiu, ak v konaní došlo k najzávažnejším procesným vadám uvedeným v § 237 O.s.p. Prípustnosť dovolania proti rozsudku upravoval § 238 O.s.p. a proti uzneseniu § 239 O.s.p. Dovolanie proti zmeňujúcemu rozsudku odvolacieho súdu bolo prípustné v zmysle § 238 ods. 1 O.s.p.

13. Žalovaná podala dovolanie proti zmeňujúcemu rozsudku odvolacieho súdu, jej dovolanie preto je prípustné.

14. V zmysle § 241 ods. 2 O.s.p. mohlo byť dovolanie podané iba z dôvodov, že a/ v konaní došlo k vadám uvedeným v § 237 O.s.p., b/ konanie bolo postihnuté inou vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, c/ rozhodnutie spočívalo na nesprávnom právnom posúdení veci.

15. Podľa ustanovenia § 242 ods. 1 O.s.p. bol dovolací súd povinný ex offio posúdiť, či v konaní nedošlo k niektorej zo závažných procesných väd uvedených v § 237 O.s.p. a tiež, či konanie nie je postihnuté tzv. inou vadou, majúcou za následok nesprávne rozhodnutie vo veci v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p.

16. O procesnú vadu konania v zmysle ustanovenia § 237 O.s.p. išlo vtedy, ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako účastník, nemal spôsobilosť byť účastníkom konania, c/ účastník konania nemal procesnú spôsobilosť a nebol riadne zastúpený, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ nepodal sa návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, f/ účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom, g/ rozhodoval vylúčený sudca alebo bol súd nesprávne obsadený, ibaže namiesto samosudcu rozhodoval senát.

17. Dovolateľka procesné vady konania v zmysle § 237 O.s.p. nenamietala a ich existencia nevyšla v dovolacom konaní najavo.

18. Dovolateľka tvrdí, že v konaní došlo k „inej vade“ majúcej za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (§ 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p.). Za inú vadu konania označila skutočnosť, že odvolací súd sa nezaoberal okolnosťami doteraz rozporovanými stranami a namietanými aj v odvolaní žalobkyňou a zároveň konal v rozpore so zásadou hospodárnosti, keď nevzal na zreteľ rozsiahle dokazovanie vykonané v intenciách jeho zrušujúceho rozhodnutia súdom prvej inštancie a na základe totožných

dôkazov dospel k odlišnému právnemu záveru, čím nerešpektoval svoj vlastný právny názor vyjadrený v predchádzajúcim rozhodnutí.

19. Z ustanovenia § 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p. vyplývala možnosť odôvodniť procesne prípustné dovolanie tým, že konanie je postihnuté inou vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci.

20. „Inou vadou konania“ podľa § 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p. sa rozumie error in procedendo - porušenie ustanovenia zákona upravujúceho konanie od začiatku až do skončenia (nález Ústavného súdu Slovenskej republiky sp.zn. II. ÚS 591/2012 zo 4. septembra 2013). V rozhodovacej praxi súdov sa pod tzv. inou vadou rozumelo najmä porušenie ustanovení o dokazovaní, a to napríklad tým, že súd vôbec nezisťoval skutočnosti rozhodujúce pre posúdenie veci aj napriek tomu, že boli tvrdené a na ich preukázanie boli navrhnuté dôkazy, porušenie ustanovení o vykonávaní jednotlivých dôkazných prostriedkov, nevykonanie dôkazu navrhnutého stranou na preukázanie rozhodujúcej skutočnosti, hoci súd následne dospel k záveru, že účastník neunesol dôkazné bremeno, odklon odvolacieho súdu od skutkových záverov súdu prvej inštancie bez zopakovania dôkazov alebo doplnenia dokazovania, nesprávne meritórne rozhodnutie namiesto odmietnutia alebo zastavenia konania, nesprávne vyhodnotenie určitej skutočnosti ako nespornej, prípadne všeobecne známej, a na to nadväzujúce nevykonanie navrhnutého dôkazu alebo nedostatok predpísaných poučení.

21. Pokiaľ dovolateľka namietala, že odvolací súd založil rozhodnutie na inom skutkovom základe než z akého vychádzal súd prvej inštancie a na skutočnosti, ktorá nemala podklad vo vykonanom dokazovaní, táto námietka vzhľadom na obsah spisu nie je dôvodná.

22. Procesné dokazovanie je procesným právom osobitne upravený postup súdu v občianskom súdnom konaní, ktorý slúži k utvoreniu poznatkov súdu o skutočnostiach dôležitých pre rozhodnutie, ktorých existencia alebo neexistencia zostala pochybná. A to taký postup, pri ktorom súd svojimi zmyslami poznáva určitú rozhodujúcu skutočnosť priamo alebo poznáva určité správy o tejto skutočnosti. Pri tomto postupe utvorené poznatky sa nazývajú skutkové poznatky a myšlienkový postup hodnotenia rozhodujúcich skutočností je skutkovým hodnotením. Pokiaľ žalovaná svoje námietky smerovala aj vo vzťahu k hodnoteniu vykonaných dôkazov súdom, dovolací súd považuje za potrebné zdôrazniť, že dovolanie je mimoriadnym opravným prostriedkom určeným na nápravu len výslovne uvedených procesných (§ 241 ods. 2 písm. a/ a b/ O.s.p.) a hmotnoprávných (§ 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.) nesprávností. Dovolanie nebolo (a podľa novej právnej úpravy sporového konania naďalej nie je) „ďalším“ odvolaním. Preto sa ním nemožno úspešne domáhať revízie skutkových zistení, ku ktorým dospel súd prvej inštancie alebo odvolací súd, ani prieskumu správnosti nimi vykonaného dokazovania. Ťažisko dokazovania bolo a je v konaní pred súdom prvej inštancie a jeho skutkové závery je oprávnený dopĺňať, prípadne korigovať len odvolací súd, ktorý za tým účelom mohol v medziach zákona vykonávať dokazovanie (§ 231 O.s.p.). Dovolací súd nemôže preskúmať správnosť a úplnosť skutkových zistení a v nadväznosti na to posudzovať, či súdy správne vyhodnotili výsledky vykonaného dokazovania, už len z toho dôvodu, že nie je oprávnený bez ďalšieho prehodnocovať vykonané dôkazy - na rozdiel od súdu prvej inštancie a tiež odvolacieho súdu, nemá totiž dovolací súd možnosť vykonávať dokazovanie.

23. Dovolací súd považuje za potrebné poznamenať, že všeobecný súd nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené stranou sporu, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia. Preto odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu, ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, stačí na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované základné právo účastníka na spravodlivý proces (IV. ÚS 115/03). Súd v opravnom konaní nemusí dať odpoveď na všetky námietky uvedené v opravnom prostriedku, ale iba na tie, ktoré majú (podľa názoru súdu) podstatný význam pre rozhodnutie o odvolaní a zostali sporné alebo sú nevyhnutné na doplnenie dôvodov rozhodnutia súdu prvej inštancie, ktoré je predmetom preskúmania v odvolacom konaní (II. ÚS 78/05).

24. Odvolací súd zmenil rozsudok súdu prvej inštancie tak, že určil výpoveď z pracovného pomeru danú žalobkyni žalovanou dňa 26. augusta 2011 za neplatnú. Na rozdiel od súdu prvej inštancie odvolací súd dospel k záveru, že výpoveď nespĺňa formálne zákonné náležitosti v zmysle § 61 ods. 2 veta druhá Zákonníka práce, pretože dôvod výpovede v nej uvedený bol nepravdivý, t.j. nezodpovedal skutočnosti, a preto bolo nevyhnutné kvalifikovať výpoveď ako neplatnú. Uviedol, že z písomne vyhotovenej výpovede je zrejmé, že dôvodom skončenia pracovného pomeru žalobkyne bolo: „Ako zamestnanec ste sa stali nadbytočným vzhľadom na organizačné zmeny u zamestnávateľa, u ktorého došlo k zníženiu stavu zamestnancov s cieľom zvýšiť efektívnosť práce a následne došlo k zrušeniu Vašej pracovnej pozície“. Z vykonaného dokazovania však nebolo preukázané (čo napokon ani len netvrdila žalovaná), že by v dôsledku predmetnej organizačnej zmeny došlo k zníženiu stavu zamestnancov; osobitne vo vzťahu k pracovnému miestu žalobkyne. Taktiež z celkového hľadiska nedošlo súvisiacou organizačnou zmenou k zníženiu stavu/počtu zamestnancov žalovanej. Podľa rozhodnutia žalovanej o organizačnej zmene (rozhodnutie č. 4/2011) boli zrušené dve pôvodné/dovtedajšie pracovné miesta (okrem miesta žalobkyne ešte pracovné miesto v pozícii pomocný robotník) a zároveň boli vytvorené dve nové pracovné miesta (okrem miesta technického manažera ešte pracovné miesto v pozícii triedač), t.j. počet zamestnancov zostal nezmenený. Je teda nepochybné, že skutkový dôvod (o údajnom znížení stavu zamestnancov) uvádzaný žalovanou vo výpovedi danej žalobkyni dňa 26. augusta 2011 nie je pravdivý, resp. reálne existujúci. Zo zákonného textu ustanovenia § 61 ods. 2 veta druhá Zákonníka práce vyplýva nutnosť jasného a zrozumiteľného vymedzenia skutkového dôvodu skončenia pracovného pomeru výpoveďou. Logickou podmienkou platnosti výpovede je požiadavka na pravdivosť tvrdeného skutkového dôvodu skončenia pracovného pomeru; neplatnosť výpovede nespôsobuje len neuvedenie skutkového dôvodu, ale aj uvedenie nepravdivého skutkového vymedzenia. Vzhľadom na predmetný záver, odvolací súd ostatné odvolacie námietky tvrdené stranami považoval za nadbytočné, a preto sa nimi nezaoberal.

25. Z uvedeného vyplýva, že túto právnu otázku (inak) posúdil odvolací súd na základe skutkových zistení súdom prvej inštancie, s ktorými súhlasil a na týchto nič nezmenil. Pri riešení neplatnosti výpovede danej žalobkyni žalovanou odvolací súd nepoužil ani iný právny predpis (ustanovenie) hmotného práva než súd prvej inštancie, len ho právne inak uzavrel. Podľa právneho názoru dovolacieho súdu bol postup odvolacieho súdu v súlade so zákonom a nemohol založiť inú vadu konania v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p.

26. V súvislosti s touto námietkou dovolateľka tiež tvrdila, že odvolací súd zároveň konal v rozpore so zásadou hospodárnosti, keď nevzal na zreteľ rozsiahle dokazovanie vykonané v intenciách jeho zrušujúceho rozhodnutia súdom prvej inštancie a na základe totožných dôkazov dospel k odlišnému právnomu záveru, čím nerespektoval svoj vlastný právny názor vyjadrený v predchádzajúcom rozhodnutí. V nadväznosti na uvedenú argumentáciu žalovanej najvyšší súd poukazuje na judikát R 68/1971, v zmysle ktorého „Občiansky súdny poriadok nemá ustanovenie, ktoré by vyslovovalo viazanosť súdu, ktorý pôvodný právny názor vyslovil, ak sa vec v dôsledku opravného prostriedku podanému proti ďalšiemu rozhodnutiu znovu stane predmetom opravného konania“. V žalovanou namietanej skutočnosti nemožno teda vidieť pochybenie odvolacieho súdu. Zo žiadneho ustanovenia O.s.p. v znení do 30. júna 2016 nevyplývalo, že by odvolací súd nemohol svoj skorší právny názor zmeniť v neskoršom odvolacom konaní, a to napríklad z dôvodu zmeny rozhodujúcich skutkových okolností alebo zmeny náhľadu na určitú právnu otázku (viď napríklad rozhodnutia najvyššieho súdu sp.zn. 2 Cdo 5/1997, 2 Cdo 78/2005, 3 Cdo 114/2011, 3 Cdo 58/2012, 5 Cdo 117/2014, 7 Cdo 90/2013). Vzhľadom na uvedené považuje dovolací súd túto námietku za neopodstatnenú.

27. O „inú vadu konania majúcu za následok nesprávne rozhodnutie vo veci“ išlo už podľa dávnejšej judikatúry najvyššieho súdu (R 111/1998) tiež pri nepreskúmateľnosti rozhodnutia. Rovnaký názor zastával aj ústavný súd (viď napríklad jeho rozhodnutia sp.zn. I.ÚS 364/2015, II. ÚS 184/2015 a III. ÚS 288/2015). Na záse, podľa ktorej nepreskúmateľnosť predstavuje inú vadu konania majúcu za následok nesprávne rozhodnutie veci, zotrvalo aj zjednocujúce stanovisko najvyššieho súdu R 2/2016, právna veta ktorého znie: „Nepreskúmateľnosť rozhodnutia zakladá inú vadu konania v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ Občianskeho súdneho poriadku. Výnimočne, keď písomné vyhotovenie rozhodnutia neobsahuje zásadné vysvetlenie dôvodov podstatných pre rozhodnutie súdu, môže ísť o skutočnosť,

ktorá zakladá prípustnosť dovolania podľa § 237 ods. 1 písm. f/ Občianskeho súdneho poriadku“. Toto stanovisko považuje dovolací súd za plne opodstatnené aj v preskúmvanej veci. Konštatuje, že obsah spisu nedáva v danom prípade relevantný podklad pre to, aby sa uplatnila druhá veta tohto stanoviska, ktorá predstavuje krajnú výnimku z prvej vety a týka sa výlučne len celkom ojedinelých prípadov, ktoré majú znaky významné aj podľa judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva. O taký prípad ide v praxi napríklad vtedy, keď rozhodnutie súdu neobsahuje vôbec žiadne odôvodnenie, alebo keď sa vyskytli „vady najzákladnejšej dôležitosti pre súdny systém“ (pozri Sutyazhnik proti Rusku, rozsudok z roku 2009), prípadne ak došlo k vade tak zásadnej, že mala za následok „justičný omyl“ (Ryabykh proti Rusku, rozsudok z roku 2003). Treba tiež pripomenúť, že v súlade s judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva sa nevyžaduje, aby súd v rozsudku reagoval na každý argument prednesený v súdnom konaní. Stačí, aby reagoval na ten argument (argumenty), ktorý je z hľadiska výsledku súdneho rozhodnutia považovaný za rozhodujúci (rozsudok vo veci Ruiz Torijo c. Španielsko z 9. decembra 1994, Annuaire, č. 303-B). Podobný názor zastáva aj ústavný súd, ktorý napríklad v rozhodnutí sp.zn. III. ÚS 209/04 vyslovil, že všeobecný súd nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia. Odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu, ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, postačuje pre záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované základné právo účastníka na spravodlivý proces.

28. Podľa názoru žalovanej spočíva napadnutý rozsudok odvolacieho súdu na nesprávnom právnom posúdení veci (§ 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.). Právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a na zistený skutkový stav aplikuje konkrétnu právnu normu. Nesprávne právne posúdenie je chybnou aplikáciou práva na zistený skutkový stav; dochádza k nej vtedy, keď súd nepoužil správny (náležitý) právny predpis alebo keď síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval alebo keď zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery.

29. Dovolateľka vo svojom dovolaní zastáva názor, že odvolací súd vec nesprávne posúdil v otázke vymedzenia skutkového dôvodu skončenia pracovného pomeru výpoveďou danej žalobkyni žalovanou z dôvodu nadbytočnosti podľa § 63 ods. 1 písm. b/ Zákonníka práce.

30. Podľa ustanovenia § 61 ods. 2 Zákonníka práce zamestnávateľ môže dať zamestnancovi výpoveď iba z dôvodov ustanovených v tomto zákone. Dôvod výpovede sa musí vo výpovedi skutkovo vymedziť tak, aby ho nebolo možné zameniť s iným dôvodom, inak je výpoveď neplatná. Dôvod výpovede nemožno dodatočne meniť. K splneniu hmotnoprávnej podmienky platnej výpovede z pracovného pomeru je teda potrebné, aby výpovedný dôvod bol určitým spôsobom konkretizovaný uvedením skutočností, v ktorých zamestnávateľ vidí naplnenie zákonného dôvodu tak, aby nemohli vzniknúť pochybnosti, z ktorého dôvodu rozvážuje so zamestnancom pracovný pomer.

31. Výpovedný dôvod, ktorý uplatňuje zamestnávateľ, treba uviesť tak, aby bolo zrejmé, aký je skutočný dôvod výpovede. Nedostatočná konkretizácia výpovedného dôvodu môže ovplyvniť aj platnosť výpovede z dôvodu neurčitosti. Zákonník práce ustanovuje nielen povinnosť zamestnávateľa výpovedný dôvod skutkovo vymedziť, ale súčasne zakotvuje aj požiadavku na spôsob tohto vymedzenia. Je povinný výpovedný dôvod vymedziť skutkovo tak, aby nebol zameniteľný s iným výpovedným dôvodom. Skutočnosti, ktoré sú dôvodom pre výpoveď z pracovného pomeru je potrebné uviesť tak, aby boli určité a zrozumiteľné; nedostatok týchto náležitostí má za následok neplatnosť výpovede z pracovného pomeru (porovnaj uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 13. októbra 2009 sp.zn. 5 MCdo 17/2008).

32. Pri úvahe, akým spôsobom má byť výpovedný dôvod konkretizovaný tak, aby boli splnené požiadavky vyplývajúce z ustanovenia § 61 ods. 2 Zákonníka práce, je treba brať na zreteľ, že ustanovenie § 63 ods. 1 vymedzuje len skutkové podstaty pre danie výpovede zamestnávateľom. K tomu, aby bolo možné v konkrétnom prípade posúdiť, či výpoveď z pracovného pomeru je platným právnym úkonom, je treba zistiť, či nastali také skutočnosti, ktoré právna norma predpokladá ako dôvod

k tomuto rozviazaniu pracovného pomeru.

33. Podľa § 63 ods. 1 písm. b/ Zákonníka práce (v znení účinnom v čase dania predmetnej výpovede) zamestnávateľ môže dať zamestnancovi výpoveď iba z dôvodov, ak sa zamestnanec stane nadbytočný vzhľadom na písomné rozhodnutie zamestnávateľa alebo príslušného orgánu o zmene jeho úloh, technického vybavenia, o znížení stavu zamestnancov s cieľom zvýšiť efektívnosť práce alebo o iných organizačných zmenách.

34. Predpoklady použitia výpovedného dôvodu podľa § 63 ods. 1 písm. b/ Zákonníka práce teda sú: existencia organizačnej zmeny (písomné rozhodnutie zamestnávateľa alebo príslušného orgánu o tejto zmene), nadbytočnosť zamestnanca, príčinná (objektívne jestvujúca) súvislosť medzi organizačnou zmenou a nadbytočnosťou zamestnanca.

35. Ustanovenie § 63 ods. 1 písm. b/ Zákonníka práce upravuje len jeden výpovedný dôvod a to nadbytočnosť zamestnanca. Uvedený výpovedný dôvod obsahuje však viacero skutočností- druhov organizačných zmien (zmenu úloh zamestnávateľa, jeho technického vybavenia, zníženie stavu zamestnancov s cieľom zabezpečiť efektívnosť práce, iné organizačné zmeny), v dôsledku ktorých sa zamestnanec môže stať nadbytočným. Nie každé rozhodnutie o organizačných zmenách zamestnávateľa je právnym titulom oprávňujúcim zamestnávateľa uplatniť výpoveď voči zamestnancovi z dôvodu nadbytočnosti. Len také rozhodnutie zamestnávateľa o organizačných zmenách je dostačujúcim právnym základom pre výpoveď zamestnávateľa, ktoré sleduje zmenu úloh zamestnávateľa, zmenu technického vybavenia, zníženie počtu zamestnancov za účelom zabezpečenia efektívnosti práce. Pre platnosť výpovede zamestnávateľa nie je rozhodujúca okolnosť, akým spôsobom je uvedené rozhodnutie označené. Z jeho obsahu musí dostatočne vyplývať, či sledovalo vyššie uvedené ciele.

36. Dôvod výpovede z pracovného pomeru musí byť v tomto prípade uvedený nielen tak, aby bolo zrejmé, v čom spočíva skutkové vymedzenie výpovedného dôvodu; len takáto konkretizácia použitého výpovedného dôvodu po skutkovej stránke zabezpečuje, že nevzniknú pochybnosti o tom, z akého dôvodu bol s pracovníkom rozviazaný pracovný pomer, a že výpovedný dôvod nebude možné dodatočne meniť. Skutočnosti, ktoré boli dôvodom výpovede, pritom nie je potrebné rozvádzať do všetkých podrobností, pretože pre neurčitosť alebo nezrozumiteľnosť prejavu vôle je výpoveď z pracovného pomeru neplatná len vtedy, ak by sa nedalo ani výkladom prejavu vôle zistiť, prečo bola zamestnancovi daná výpoveď.

37. V prejednávanej veci žalovaná ako zamestnávateľ v písomnej výpovedi z pracovného pomeru žalobkyni ako skutkové vymedzenie dôvodu výpovede podľa § 63 ods. 1 písm. b/ Zákonníka práce uviedla nadbytočnosť vzhľadom na organizačné zmeny u zamestnávateľa, u ktorého došlo k zníženiu stavu zamestnancov s cieľom zvýšiť efektívnosť práce a následne k zrušeniu jej pracovnej pozície. Z uvedeného skutkového vymedzenia dôvodu skončenia pracovného pomeru výpoveďou je zrejmé, že žalovaná ako dôvod výpovede označila organizačnú zmenu s cieľom zvýšiť efektívnosť práce, dôsledkom ktorej malo byť zníženie počtu zamestnancov (rozhodnutie o organizačnej zmene - rozhodnutie č. 4/2011 - vytvorenie 1 pracovného miesta na pozícii technický manažér od 22. augusta 2011, 1 pracovné miesto na pozícii striedač od 1. septembra 2011 a zároveň zrušenie dvoch pracovných miest - N. - pracovné miesto žalobkyne a pracovné miesto na pozícii pomocný robotník).

38. Dovolací súd sa stotožňuje so záverom odvolacieho súdu, že z vykonaného dokazovania nebolo preukázané, že by v dôsledku organizačnej zmeny došlo k zníženiu stavu zamestnancov osobitne vo vzťahu k pracovnému miestu žalobkyne. Z uvedeného vyplýva, že vymedzenie skutkového dôvodu uvedeného vo výpovedi nezodpovedá skutočnosti, z ktorého dôvodu správne odvolací súd kvalifikoval výpoveď danú žalobkyni za neplatnú.

39. So zreteľom na vyššie uvedené dospel dovolací súd k záveru, že žalovanou podané dovolanie síce vyvolalo procesný účinok umožňujúci uskutočnenie meritórneho dovolacieho prieskumu (§ 470 ods. 2 CSP v spojení s § 238 ods. 1 O.s.p.), výsledok najvyšším súdom uskutočneného dovolacieho

prieskumu ale vedie k záveru, že jej dovolanie je nedôvodné. Najvyšší súd preto dovolanie žalovanej zamietol podľa § 448 CSP.

40. Žalobkyňa bola v dovolacom konaní v plnom rozsahu úspešná (§ 255 ods. 1 CSP) a vznikol jej nárok na náhradu trov konania. O nároku na náhradu trov konania rozhodol najvyšší súd podľa § 453 ods. 1 CSP a § 262 ods. 1 CSP. O výške náhrady trov konania rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia dovolacieho súdu samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník (§ 262 ods. 2 CSP).

41. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.